

Bájkkeavijssa NuorttaSálto

Sámij álmukbiejvve – Sámij biejvve

■ Sámij álmukbiejev ávvudallin mánnodagá Árranin, Divtasvuona ASVO:n, Gásluovtan, Strávnjunjen ja Oppájden. Ájluovtan lij ávvudallam vijdedam "sámij biejvija" – boahitsuæládusájn oajvvetiebmán.

Árran julevsáme guovdátjin ávvudallin biejev hálaj, lávllagij, árbedábálasj biebmog, gáhkog ja vuosádusrahpamijn. Direktorra Lars Andreassen bivddi suohkanoajjev Tor Asgeir Johansenav hállat. Johansen sávaj gájkajda vuorbbe biejvijn ja rabáj vuosádusáv "Sápmi – vár del av världen"

-Ávon lev gá diehki uddni gáhtjoduvviv, ja boadáv njuolggá rádegoades Gásluovtan, gásstá lidjin varrudagá. Stuur ávvo la rahpat vuosádusáv, mij guosská liehket sábmme uddni, javlaj Johansen.

-Sáme kultuvrra le moatobelak, degu dáttja kultuvrra le. Árran le ájnas máhtudakguovdátjin ja aktan Divtasvuona suohkanijn máhttep sámegeielav ja kultuvra nannit. Aktan bargap ja mielos

ságastip ássijit ja buorrel áhkáj ássijit tjoavddep, javlaj suohkanoajvve, ávdđál gá sávaj gájkajda buorre ja hávsskes ávvudallamav.

Inga Karlsen ja Divtasvuona Demenssiebrre almmudij girjev "Sáme biebbmo vuorrasijda" ja fállin biebbmomájstátjav Árranin. Biejvve láhpaj mæsojnj Ájluovta/Ájlátte girkkon girkkokáfajn ja gáhkog Árranin.

Gásluovtan lij suohkanstivrrahuonaj rádevieson gárves ávvudallamijda. Juska lidjin dássju birrusij guovteláges tjáhkam de bessin gullat sáme-lávllagij, hálajt ja káfajn ja gáhkog hávsskudallat. Suohkanoajvve Tor Asgeir Johansen hála baktu nammadij man ájnas le Divtasvuona suohkanij

Lars Andreassen ja/og Inga Karlsen

oassen liehket sáme giellaháldadimguovlos ja suohkana visjávnná le "Guokta kultuvra, aktisasj boahteájjge".

-Divtasvuonan le Árran julevsáme guovdásj sierralágásj ja ájnas sáme giela ja kultuvra dilláj, ja le álggorájes ávdđanam máhtudakguovdátjin. Suohkan ja Árran aktan máhtti ájn boahteájjgáj

sámegeielav ja kultuvrav nannit, nammadij sán. –Sjaddup buorebu mielos ságastit ássijit ja ij hárrut nievres ássijida. Ij buorrevohta dassta sjatta, láhpadij suohkanoajvve hálastis.

Hála maññela ávdđanbuvtij Karl Edvard Urheim lávllagav "Nuorttobiegga" Ing-hilda Tapios.

«Sápmi – vár del av världen». Lis-Mari Hjortfors oahpestallá gæhttijit vájaldamvuosádusán Jáhkámáhkkes «Sápmi - vár del av världen». Lis-Mari Hjortfors guider publikum gjennom vandreutstillinga fra Jokkmokk.

ORDFØRER Tor Asgeir Johansen holdt fine taler på begge sider av fjorden og åpner her marsipankaken i Kjøpsvik, fint pyntet med det samiske flagget.

Samefolkets Dag – Samiske dager

Samefolkets dag mandag ble markert både på Árran og Tysfjord ASVO, i Kjøpsvik, i Leinesfjord og på Innhavet og Oppeid. På Drag har man utvidet feiringen med "samiske dager" – med reindrif som hovedtema.

Gijton tjáppa lávllagijs oattjoj Urheim girjev ja skierrov. Sæmmi oattjoj Ella Nilsen, gut ávvudallamav gárvedji. Som takk for fin samisk sang fikk Karl Edvard Urheim ei bok og en CD. Det samme fikk Ella Nilsen, som ordnet til markeringen.

På Árran lulesamisk senter ble dagen behørig markert med taler, sang, tradisjonell servering, festkaker og utstilling-såpning. Her ga direktør Lars Andreasen ordet til ordfører Tor Asgeir Johansen, som gratulerte med dagen og åpnet utstillingen "Sápmi - vår del av verden".

-Jeg er glad for å bli invitert hit i dag, og kommer rett fra rådhuset på Kjøpsvik, som overbringer hilsninger. Det er en stor glede å åpne utstillinga, som handler om det å være same i dag, sa Johansen.

- Samisk kultur er mangfoldig, slik norsk kultur er. Árran er et viktig kompetansesenter og sammen med Tysfjord kommune kan vi styrke lulesamisk språk- og kultur. La oss arbeide sammen og fremsnakke det positive og finne gode løsninger sammen, sa ordføreren, før han ønsket alle de fremmøtte en god og trivelig markering av dagen.

Inga Karlsen og Tysfjord Demensforening presenterte boka "Samisk mat for eldre" og bød på smaksprøver i auditoriet. Dagen ble avsluttet med gudstjeneste i Drag/Helland Kirke med kirkekaffe og kaker på Árran.

I Kjøpsvik var kommunestyresalen på rådhuset var pyntet til fest. Selv om det bare var et tjuetalls personer som møtte fikk de høre fin samisk sang, taler og servert kaffe og kaker. I sin tale her kom

Ordfører Tor Asgeir Johansen innpå viktigheten av at Tysfjord var innlemmet i det samiske språkforvaltningsområdet og at kommunens visjonen var «To kulturer, en felles god fremtid».

- I Tysfjord spiller Arran-Lulesamisk senter en spesiell viktig rolle for samisk språk og kultur, og har siden åpningen utviklet seg til et betydelig kompetanse-

Strávnjunnje mánejgárde aj sáme bievjida oassálastij. Dánna hávsskudallin dálá birra bidosijn ja gáhkoj. Innhavet barnehage deltar også på samisk uke. Her koser de seg med bios og gahkko rundt bålet.

På Tysfjord ASVO tirsdag; Uteliv med lassokasting, steking av pinnebrød, vedklyving og båltenning.

senter. Sammen med kommunen kan Arran bidra til en fortsatt styrking av samisk språk og kultur, mente han. - La oss bli bedre på å fremsnakke positive ting og ikke låse oss fast i saker vi oppfatter som negative. Det fører sjelden mye godt med seg,

sa ordføreren til slutt. Etter talen fremførte Karl Edvard Urheim sangen «Nuorttobieggá» av Inghilda Tapio som oversatt til norsk betyr «Nordavind»

Tekst: Kitty Skapalen/Geir O. Smelror
Foto: Hannah Prescher/Geir O. Smelror

Árran kafea láptán: Oahppe Ájluovta skávlás ásadin lápptákáfeav káfajn ja gáhkkoj, sisboados le klássamannuj Englándaj vuoratjismáno. **Árran kafea på loftet:** Elever fra Drag skole hadde loftskafé med kaffe og kaker, inntekten gikk til klassetur til England i april.

Almodibme biebbmogirjájtiis Sámi biebmo vuorrasijda Divtasvuona demenssiebrre stivra baktu. Inga Karlsen ja Elin Øgsnes fállaba májstev árbbedábálasj sáme biebbmogirjájtiis. Lansering av matheftet Sáme biebbmo vuorrasijda - samisk mat for eldre ved styret i Tysfjord Demensforening. Inga Karlsen og Elin Øgsnes serverer tradisjonelt samisk mat fra sitt mathefte.

Álmmukbiejvvehálla ja rahpam vájaldamvuosádusás "Sápmi – vår del av världen" Divtasvuona suohkanoajvve baktu Tor Asgeir Johansen. Oalges bielen, direktorra Lars Magne Andreassen, gáro bielen Samuel Gælok ja Lis-Mari Hjortfors. Nasjonaldagstale og åpning av vandreutstillinga Sápmi - vår del av världen ved ordfører i Tysfjord, Tor Asgeir Johansen. Til høyre, direktør Lars Magne Andreassen, til venstre, Lis-Mari Hjortfors. og Samuel Gælok.

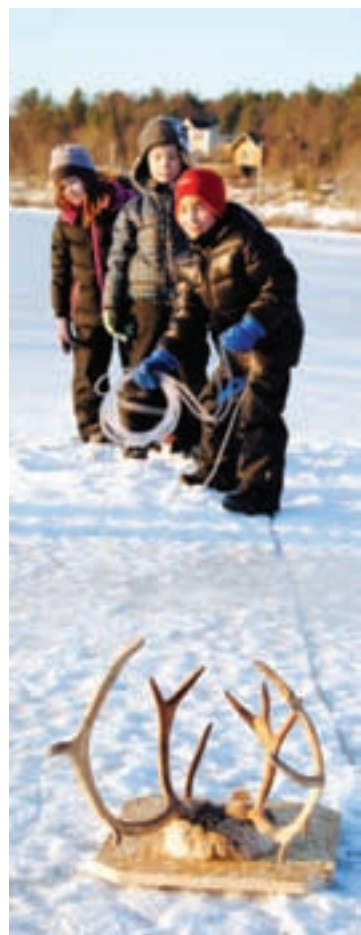
Dáhpe Sámi álmmukbiejven. Gudát jagen mañjeláhkkoj la Johan Daniel Hætta guossidime Pæsatun mánnagárdev Gásluovtan sámeálmmukbiejven. Dánna subtsas álmmuksubtsasijt, goabddáv tsábmát, lávllu ja juojggá. Dát dáhpáduváj mánnagárdde ietjas loavddagin gánná lij dállá ja duolje. Hætta subtsas álmmukbiejve lidjin vargga 30 máná ja állesjattuga guossen lávdagoaden. –Hávsske lij ja máná tjuovvun májst subtsastiv, sierraláhkáj gá vuosediv sáme addnogálvojt, dassi lidjin miellagiddisa. Mañutjissaj bessin divna máná oassálasstet goabddetsábbmemij, vaj bivvalap dálkke sjaddá, juo lip dal galmmasiv vájbbam. Vuojnos dal ájlegij jus ij dálkke bárrána, májot Daniel. **Fast tradisjon på Samefolkets dag.** For 6. året på rad møter Johan Daniel Hætta opp i Pæsatun barnehage i Kjølsvik på Samefolkets dag. Her forteller han samiske eventyr, slår på trommer, synger og joiker. Alt dette skjer i barnehagens egen lavvo der det for anledningen er tent bål og lagt ut reinskinn. Hætta forteller at han i løpet av markeringen hadde nærmere 30 barn og voksne på besøk i lavvoen. - Det var veldig god steming og barna fulgte oppmerksomt med på det jeg fortalte, spesielt da jeg viste frem samiske bruksgjenstander, det var veldig interessert i. Til avslutning fikk alle barna være med å tromme frem mildere vær, for nå er vi lei av frosten. Så får vi se frem mot helgen om det ikke blir mildere vær, sier Daniel

Samefolkets dag ute i det fri

■ Drag skole markerte Samefolkets dag med uteaktivitetsdag for alle skolens 97 elever.

Markeringen startet med flaggheising klokken 10.00 og Samefolkets sang. Som en del av kroppsøvningsfaget var elevene på 8. og 9. årstrinn ansvarlig for planlegging, forberedelse og gjennomføring av aktiviteter for skolens øvrige elever. Alle aktiviteter var lagt til isen på Hamnvatnet og i strålende sol kunne alle prøve seg på lassokasting, isfiske, hinder-

Tekst/foto:
Drag skole

løype og rebusløp på skøyter. I tillegg var det mulig å teste hurtighet når to og to fra hver klasse målte fart og krefter i kortbaneløp på skøyter. Hockey-køllene var også framme og en gruppe gjennomførte hockeyøvelser. De ansvarlige elevene sørget også for bål og grilling av pølser. En hyggelig og fin overraskelse var det at Per Labba kom til skolen og hadde med seg en helt hvit rein som slett ikke lot

seg forstyrre av mange skuelystne.

Skolen deltok videre i uken på aktiviteter på ASVO og Árran. Noen elever fra 1.-4. årstrinn besøkte ASVO på tirsdag og onsdag var alle kommunens 5. klassinger på Árran mens 6. og 7. årstrinn var på ASVO.

Tirsdag var det et godt besøk og svært interessant seminar på Árran der reindriften var tema. Miklal Urheim var en av foreleserne. Lokalavisa kommer tilbake til seminaret i neste utgave.

Samisk uke på Tysfjord Asvo. Her fra tirsdagens utearrangement. Her lærer man å tenne bål.

Nina Einarsen sitter ved leirbålet og forteller samiske legender. Barna følger spent med.

Samefolkets dag i LEINESFJORD

■ Ved Steigenskolen Leinesfjord har man i mange år hatt som tradisjon å feire Samefolkets dag. Pådriver for dette har vært SFO-leder Nina Einarsen.

Tekst/foto: Aasmund Gylseth

Til Lokalavisa sier hun at hun selv har samiske røtter. Derfor finner hun det viktig å få til en bevisstgjøring både hos de som er av samisk slekt og de som er etnisk nordmenn. Dette gjør man ved å prøve å vise noe av rikdommen i den samiske kulturen.

I skolen kan man få fokus på samisk kultur gjennom tverrfaglig arbeid, for eksempel ved å studere samiske symboler og prøve å lære noen samiske ord og tall. Videre ved å fortelle samiske legender, og gjennom musikk å høre på alt fra joik til

Tom Hind demonstrerer hvordan man kaster lasso. Etterpå får alle elevene forsøke.

”ny” samisk musikk. Dessuten er det viktig å fortelle hvordan samene lever i dag. Det er morsomt å se at skolebarna blir engasjert, og enda morsommere å se at innvandrerbarn vi har i Leinesfjord lett identifiserer seg med utfordringene minoritetsbefolkninger møter.

Jeg er stolt av min samiske

herkomst, og derfor ønsker jeg at andre også skal lære om samisk kultur, og kanskje forstå den bedre. Steigen er jo fra gammelt av en del av det samiske område, sier Nina, før hun trekker hetta over hodet og skynder seg ut i kaldværet til ungene som venter.

På rådhuset i Steigen hadde de heist det samiske flagget.

Utfordrer Tysfjord kommune

■ Sálto sámesiebrre-NSR oppfordrer Tysfjord kommune til å utarbeide en god og helhetlig politikk for samisk språk og å vise at visjonen; “To folk – en felles god framtid” er mer enn tomme ord.

BØRGE STRANDSKOG

- Det bør skje ved at samisk språk og kultur gjennomføres alt av planer for Tysfjord kommune og at også politikken er med på å høyne statusen til lulesamisk språk, skriver foreningen v/leder Hugo Kalstad (bildet) i brev til kommunen. SSS-NSR er fornøyd med forslaget til visjon som Tysfjord kommune har utarbeidet; “To folk – en felles god framtid”. For at disse fine ord skal få et innhold må det konkretiseres i kommuneplanen og underliggende planer hva Tysfjord kommune skal gjøre for å synliggjøre satsingen på samisk språk og kultur.

- Tysfjord kommune er den eneste kommunen i Norge der lulesamisk språk er sidestilt med norsk. SSS-NSR er overbevist om at en sterkere satsing på samisk språk er et av grepene som vil gjøre Tysfjord til et attraktivt sted å bo å leve. De tre satsingsområdene; velferd, næring og bolig er selvsagt alle viktige. Men vi mener at å satse på et av områdene der Tysfjord kommune er unik (lulesamisk språk) vil være et lurt grep for å bidra til å snu den negative befolkningsutviklingen som Tysfjord er inne i, heter det i brevet der man viser til den store mobiliseringen som skjedde i andre halvdel av 1980-tallet, bl.a. med opprettelse av samisk barnehage og egne samiske klasser på skolen. -Årskullene fra den tid, som hadde samisk som førstespråk er nå i midten av 20-årene. En sterkere satsing på samisk i Tysfjord vil gjøre det mer attraktivt for disse å bli boende og/eller bosette seg “hjemme”. Satsingen må da være reell og gjennomgripende på alle områder i kommunen. Vi vet det er mange som vil leve og bo i et miljø der det er mulighet for å kunne lære samisk, snakke samisk, få samiskopplæring til sine barn både i

barnehage og skole og få offentlige tjenester på samisk. For mange er samisk så viktig at de velger å flytte “hjem” for at barna skal få opplæring i samisk. Det er derfor viktig, for det første at kommunen kan tilby en samisk-opplæring som er topp og dernest legge til rette på de andre områdene for at folk blir boende, skriver SSS-NSR. De foreslår videre at kommunen oppretter en bredt sammensatt resursgruppe som kommer med forslag til en revidert språkplan; som beskriver hvordan kommunens satsing på samisk språk skal være. - Målet må være å snu den negative utviklingen vi mener lulesamisk har i samfunnet. SSS-NSR mener at Tysfjord kommune som den eneste kommunen i Norge der lulesamisk er et offisielt språk har et spesielt og stort ansvar for å legge til rette for at lulesamisk styrkes. Dette ansvar har Tysfjord kommune først og fremst ovenfor sin egen samiske befolkningen, men også ovenfor verdenssamfunnet siden UNESCO har satt lulesamisk på listen for alvorlig truede språk. Tysfjord kommunes politikk må være med på å høyne statusen til lulesamisk, for uten en statushøyning er det vanskelig å gjennomføre effektive og gode tiltak, heter det i brevet, hvor det også listes opp flere eksempler på hva foreningen ønsker at en slik plan skal inneholde. - SSS-NSR vil også minne om at kriteriene for tilskudd til kommunene som er i samisk forvaltningsområde er endret. Endringen har medført et mindre direkte tilskudd, men åpner for tilleggsbevilgninger til gode, konkrete tiltak. For å finne frem til disse gode tiltak bør kommunen benytte seg av det engasjement som finnes i befolkningen. Vår forening vil svært gjerne bidra, skriver leder Hugo Kalstad til slutt i brevet fra SSS-NSR.